

רב-שיח: הפעילות הפוליטית בין המצוי לאפשרי

ביוזמה משותפת של **מדה אל-כרמל**, המרכז הערבי למחקרים חברתיים יישומיים, ושל עמותת **אבן ח'לדון**, העמותה הערבית למחקר ולפיתוח, נערך ב-14 ביולי 2010 רב-שיח בכותרת: "**הפעילות הפוליטית בין המצוי לאפשרי**". העיתונאי **נדיע עואודה** ניהל את הדיון אשר נטלה בו חלק קבוצת דוברים. מר עואודה הציג בפתח הדיון כמה שאלות והצביע על הצורך לבחון את הניסיון הפוליטי של הפלסטינים אזרחי ישראל, את מכלול המטרות והפרקטיקות הפוליטיות ואת מידת התאמתם של כלי הפעילות הפוליטית ויעילותם.

ראשון הדוברים היה **ד"ר פנזי אל-אסמר** אשר סיפר על ניסיונה של תנועת "אל-ארד" (האדמה) שהוא נמנה עם מייסדיה. ד"ר אל-אסמר הדגיש שתנועה זו ביטאה מעין מהפכה עממית, ולכן זכתה בתמיכה עממית נרחבת שהטביעה את חותמה על החברה הפלסטינית. עמדתה הפוליטית הברורה של תנועת אל-ארד, בייחוד בכל הקשור לסוגיות הלאומיות והאחדות הערבית, הפחידה את ישראל והניעה אותה להוציא את התנועה אל מחוץ לחוק. ד"ר אל-אסמר גרס שהשאלות המרכזיות העומדת בפנינו הן: מהי המטרה העיקרית של המאבק הנוכחי? והאם יש באמתחתנו תפיסה כוללת וברורה בעניין זה?

לאחר מכן דיבר **ד"ר ראיה זריק** אשר הדגיש את החשיבות של כלי העשייה הפוליטית, בהיותם בעלי אופי קונקרטי, ישיר ומיידי. לטענתו אמצעים אלה הם מבחן העשייה הפוליטית, אך בד בבד הזהיר זריק מפני הסכנה הטמונה בהפרזה בכוחם. ד"ר זריק ביקר את מה שהוא מכנה "חוסר רגישות הרטוריקה של חברי הכנסת הערבים כלפי הציבור היהודי בישראל" וגרס שקיים פער גדול בין הרטוריקה הפוליטית לבין הפרקטיקה הפוליטית. הוא הדגיש את החשיבות שבהעלאת רמת הפרקטיקה על חשבון השיח.

עו"ד **עפיר בפר**, ממרכז עדאלה, עסקה בסגור המשפטי ככלי למאבק וטענה שהצלחתו של מרכז עדאלה נובעת בחלקה דווקא מחולשת העשייה הפוליטית, עובדה הגותמת לאנשים לסמוך על הסגור המשפטי, מאחר שהפעילות הפוליטית אינה מספקת להם הישגים מיידיים כפי שעושה הסגור. עוד טענה בכר כי "ההישענות על הצד המשפטי מוגזמת". היא סקרה דוגמאות מעבודתה כעורכת דין במרכז עדאלה.

אחרון הדוברים היה **ד"ר מוחמד אבו נמר** אשר השווה בין מאבק הפלסטינים בישראל ומצבם מצד אחד, לבין מאבק קבוצות אחרות של מיעוט מולדת, למשל בפיליפינים ובארצות הברית, מצד אחר. ד"ר אבו נמר התייחס בהרצאתו לשלושה צירים עיקריים שהמיעוט יכול להשתמש בהם: העשייה הפרלמנטרית, החברה האזרחית וההתנגדות האזרחית.